

פרשת 'ויגש' ה'תשפ"א / הרה"ג אליהו עטיה שליט"א

"תורת מוהר"ן בפרשה" - מבוסס על חיי מוהר"ן - שיחה תר"ל

החיבור של שני המשיחים יהודה ויוסף - ע"י דן להבאת הגאולה

השיעור נמסר מדי יום שני במושב צפריה - לפרטים: 052-4700079

ניתן לקבל במייל: 6537488@gmail.com

השבטים דנו את יוסף ב'הרדף'

"עברו יחדיו" את הפסוק "עובר על פשע לשארית וכו'", שעל ידי החיבור של יהודה ויוסף נעשה כפרה. וא"כ קשה איך מיושב הזהרה עם המדרש הנ"ל שהייתה מריבה ביניהם, ולפי הזהרה אדרבה היה חיבור ביניהם וע"י זה נעשה כפרה לישראל?

מחלוקת יהודה ויוסף האם צדיקים גמורים עדיפים או בעלי תשובה

כשנתבונן בהפטרות 'ויגש' העוסקות בענייני של יהודה ויוסף, "קח לך עץ אֶחָד וכתב עליו ליהודה ... ולקח עץ אֶחָד וכתוב עליו ליוסף ... וקרוב אתם ... לך לעץ אֶחָד והיו לאֶחָדִים בְּיָדְךָ", (יחזקאל ל, טו) מחברים את עץ יוסף ועץ יהודה, ולאחד אותם. בפרי צדיק (ויגש אות ג) ועוד הרבה מפרשים כאן דורשים שיהודה רומז על משיח בן דוד, ויוסף רומז על משיח בן יוסף. ושני המשיחים הם שני המלכים, וכדרשת הזהרה "ויגש אליו יהודה וכו'" "תקרובתא דמלכא במלכא", חיבור של שני המלכים שרומז על החיבור של שני המשיחים משיח בן דוד ומשיח בן יוסף, המוזכר בהפטרה. אלא שהפטרה מדברת על סוף הסיפור, על הגאולה. אבל בהתחלה יש מחלוקת גדולה בין יהודה ליוסף, זו מחלוקת מאוד מעניינת שהיא נוגעת לעבודת השם מאוד לכל אחד מאיתנו.

כי על פי דברי הפרי צדיק (הג"ל) מתבאר שהמחלוקת ביניהם היא כמו המחלוקת בגמרא בברכות (דף לד:) בין רבי יוחנן לרבי אבהו, מי יותר גדול צדיקים גמורים או בעלי תשובה, ר' יוחנן סובר שצדיקים גדולים יותר, ואילו ר' אבהו אומר 'מקום שבעלי תשובה עומדים עפ"י צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד'. והרמב"ם (ה'ל' תשובה ג, ד) פסק להלכה כמו רבי אבהו, וז"ל: "מקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולין לעמד בו. פלוגתא מעלתן גדולה ממעלת אלו שלא חטאו מעולם, מפני שהן כובשים יצרם יותר מהם". ולכאורה זה דבר תמוה, איך יתכן שאדם שחטא כל כך הרבה ורק עשה תשובה גמורה בסוף, יהיה במעלה יותר גדולה מצדיק גמור. והתשובה לזה: כי הבעל תשובה, היות שהוא טעם טעם חטא, ממילא יצרו מתגבר עליו מאוד, לעומת זאת צדיק גמור אף פעם לא עשה חטאים, ומצד זה יותר קל לו להישמר מן החטא. פעם נתתי את הדוגמה משוקולד, בפעם הראשונה שאתה נותן אותו לילד, בהתחלה הוא לא רוצה, זה נראה לו דבר חוס ומוזר ולא טעים, אבל אחרי שהוא טועם את השוקולד פעם אחת, כבר הילד מכור לשוקולד, מספיק טעימה אחת... אותו דבר העבירות, עד שלא טעם טעם חטא, האדם נרתע ומתרחק מהן, לכן אומר רבי אבהו, וכך פוסק הרמב"ם שבמקום שבעלי תשובה עומדים אפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד, והסיבה מכיוון שהם נלחמים עם יצרם וכובשים אותו יותר מהצדיקים.

מי יביא את הגאולה הצדיקים או הבעלי תשובה

יש מחלוקת מאוד עמוקה בין יהודה לבין יוסף, והיא: מי יביא את הגאולה, האם הצדיקים הגמורים או הבעלי תשובה, יוסף טוען, שהיא תבוא ע"י הצדיקים הגמורים, ויהודה טוען שבעלי תשובה יביאו את הגאולה. יוסף הוא הצדיק הגמור שלא טעם טעם חטא, היה לו ניסיון עם אשת פוטיפר וניצח בניסיון, וממילא

'ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני ידבר נא בך הדבר' - אנחנו קוראים בפרשה על הדו שיח המעניין בין יהודה לבין יוסף, ובמדרש דרשו את הפסוק (תהלים מת, ה) "כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו" שבין יהודה ובין יוסף היתה עֶבְרָה (לשון כעס), ובמדרשים מובא אריכות לספר מה שהיה שם בין יהודה לבין יוסף, וכתוב שיוסף הכיר ביהודה שהוא כועס, כי היה כמה סימנים כגון שהיו עיניו זולגות דם, והיה לוקח עשישות של ברזל וטוחנם בפיו, וגם הייתה לו שיערה בחזה שהייתה יוצאת וקורעת את כל המלבושים, ובאותה שעה דאג יוסף שמא ח"ו יהודה יהרוג אותו בגלל שהוא רוצה לקחת את בנימין, והוא לא יודע שהוא יוסף. ואז יוסף רמז למנשה בנו, ומנשה הניח את ידו על כתף יהודה, ונתן לו מכה קטנה והמכה הזאת הרגיעה את יהודה וכעסו שכך, אמר יהודה, אין זאת אלא מכה של בית אבא.

לשבטים בלבול גדול בכל העניין של יוסף, מה רוצה מהם בכלל, ומה הסיפור שלו. כי היה להם הרבה מאוד רמזים שיוסף הוא לא סתם בחור מצרי שקצת הצליח ונעשה משנה למלך, אלא שהוא באמת משהו מיוחד. אבל הם היו בספק כי הם מכרו אותו להיות עבד, ואיך מעבד יהיה מלך. גם הם פסקו עליו דין של 'רודף', כי הם הבינו שיוסף רוצה לעשות להם מה שקרה עם יצחק וישמעאל ויעקב ועשיו, שישמעאל היה בקליפה, ויצחק נברר לקדושה, ואותו דבר עשיו היה בקליפה ויעקב נברר לקדושה. וכמו שהיה ברור בזרע של אברהם, ויצחק הוא הממשיך שלו, ויעקב הוא הממשיך של יצחק, כך חשדו שיוסף רוצה להיות הבן הנבחר של יעקב וממשיך דרכו, והם ינושלו מחלקו של יעקב גם בעולם הבא. והנה הם רואים שיוסף חולם חלומות שהוא מולך עליהם, והם הבינו שהוא כביכול מתכוון שהוא יהיה בקדושה והם יתבררו ח"ו לקליפה, ולכן הם דנו את יוסף כדין רודף, וכתוב שבמכירה בעצמה הם היו רק 9 שבטים, (כי ראובן ובנימין היו לא היו איתם, וכמובן לא יוסף), ולכן הם שיתפו את הקב"ה איתם והקב"ה באמת השתתף (כי זו היה הדרך שבחר הקב"ה להוריד את יעקב למצרים ולקיים את גזירת בן הבתרים), וא"כ היתה אפילו הסכמה של הקב"ה, ולכן למרות כל הרמזים לא עלה על דעתם כלל שזהו יוסף.

לפי הזהרה ע"י החיבור בין יהודה ויוסף זוכים לכפרת עוונות

ואומר המדרש, שיהודה מצד אחד מדבר עם יוסף קשות, ואומר לו וכי ביקשנו לישא את בתך, שאתה שואל אם יש לנו אב או אח, ואת כל העלילות, ודורש את הפסוק "כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו" - לשון עברה וכעס. אולם הזהרה הקדוש (ויגש דף רב) דורש את הפסוק אחרת, "כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו", שע"י החיבור של יהודה ויוסף, זוכים לכפרת עוונות, הזהרה דורש

משיחים, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, אבל צריך לדעת שיש משיח שלישי שכמעט לא מזכירים אותו, ומי זה? שמשון משבט דן. יעקב אבינו מברך אותו: "דן דין עמו פאחד שבטי ישראל: יהי דן נחש עלי דרך שפינן עלי ארח הנשף עקבי סוס ויפל רכבו אחר: לישועתך קייתי ה'", (בראשית מט, טו-יח). בתרגומים מבואר שהברכה הזאת הולכת על שמשון הגיבור, כשיעקב אבינו ראה בנבואה את שמשון, היה בטוח שהוא משיח, (עד כדי כך שהגמ' וסוטה יא) רצתה לומר ב'הוא אמינא' שאסור למחוק את השם שמשון מכיון שזה אחד משמותיו של הקב"ה, כי שמשון דן את ישראל כאביהם שבשמיים, והוא שפט את ישראל 20 שנה, ואפילו אחרי פטירתו כל כך יראו ממנו, וכאילו המשיך השלטון שלו עוד 20 שנה.

צריך לדעת שעל פי הפשט אף על פי שיש על שמשון דברים שלא כל כך ברורים, אך בפנימיות שמשון הוא קודש קדשים, ויעקב אבינו ראה בשמשון בחינה של משיח, כמו שאומר המדרש (ב"ר פר' צ"ח אות י"ד) "לפי שהיה יעקב אבינו רואה אותו (את שמשון) וקבור בו שהוא מלך המשיח, בין שראה אותו שמת, מיד אמר: לישועתך קייתי ה'" – אם שמשון שהייתי בטוח שהוא משיח ובכל זאת גם הוא מת, אם כן, אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים. יוצא שרואים את הגדולה של שמשון שיעקב חשב שהוא משיח, אלא שבאמת שמשון הוא המחבר את שני המשיחים, למדנו בוודאי על פי הפסוק "עברו יחדיו" ששני המשיחים צריכים להתחבר, משיח בן יוסף שהוא צדיק גמור, ומשיח בן דוד שזו בחינת הבעל תשובה, ושניהם צריכים להתחבר. ומי זה שמחבר אותם? שמשון. כי לשמשון יש כח לחבר את שני המשיחים.

שמשון היה הגלגול של נדב הבכור של אהרן הכהן

מאיפה לומדים זאת? האר"י ז"ל (לפחות ב-7 מקומות שידוע לי) כותב בשער הגלגולים (הקדמה ל"ו, ובאריכות בספר הליקוטים ובליקוטי תורה לספר שופטים ועוד) שמשון הוא גלגולו של נדב בנו הבכור של אהרן הכהן, ומאיפה האר"י ז"ל יודע את הסוד הגדול הזה שמשון הוא גלגול של נדב? יש גמרא בראש השנה (דף כה) שאומרת "את ירובעל ואת בדן, ירובעל זה גדעון, בדן זה שמשון שבא מדן. שהקב"ה שלח שופטים את גדעון ואת שמשון כדי להושיע את ישראל, והם נרמזו בפס' "את ירובעל ואת בדן", אומר האר"י ז"ל למה קוראים לשמשון 'בדן'? כי זה אותיות 'נדב', שמשון היה הגלגול של נדב, וזה פלא פלאות. אם נתבונן שמשון ונדב הם בדיוק ההיפך אחד מהשני, אבל באמת אומר האר"י ז"ל שההיפך הזה, הוא התיקון של נדב, כי איך נעשה התיקון? שכל מה שעשה נדב, שמשון עושה בדיוק את ההיפך.

מסביר האר"י את הסוד הנפלא הזה, והוא אומר, שהרי מה הסיפור של נדב ואביהו שהם לא נשאו נשים. ובדיוק עכשיו למדנו בשיחות הר"ן (בסדר היומי של כתבי רבנו שיחה רס"ג) שרבנו מאוד מאריך כמה צריך לייקר ולכבד את האישה, ורבנו אומר שם, שתדע שהס"מ עושה מלחמה מאוד גדולה על האדם כדי לפגוע בשלום בית שלו. ולמה הוא עושה את זה? כי ח"ו כשהשלום בית

ליוסף אין בעיה עם היצר הרע, כיוון שהוא הרג אותו כשעמד בניסיון והגיע למדרגת צדיק גמור – יוסף הצדיק, אצל יוסף העיקר הוא יראת שמים גמורה, וכמו שאמר: "את האלוקים אני ירא", היראת חטא שיש ליוסף היא כל כך חזקה, עד שלא שייך אצלו בכלל מציאות של חטא. ולכן יוסף אומר שהגאולה תבוא בזכות הצדיקים הגמורים, שהם בחינת 'יוסף'. לעומת זאת יהודה יש לו את העניין של מעשה תמר, שיהודה עושה עליה תשובה, אף על פי שזה לא חטא, אבל אחרי הכל לפי המדרגה הגדולה של יהודה, הסיפור עם תמר נחשב איזה נדנדוד חטא, (כי הרי לא ידע שזו תמר אלא קדשה) ולכן יהודה עושה תשובה, והמשיח שבא מיהודה זה דוד המלך, והגמ' במועד קטן (טו ע"ב) דורשת בפס' "נאום הגבר הוקם על", לגבי דוד הוקם על עולה של תשובה, דוד המלך הוא בעל תשובה בגלל הסיפור של בת-שבע, הוא עשה הרבה מאוד תשובה על הדבר הזה, ואומרת הגמרא (עבודה זרה ח' ע"א) שבאמת לא היה ראוי דוד לאותו מעשה, שהרי דוד העיד על עצמו בתהלים "וליבי חלל בקרבי", שהוא זכה לבטל את היצר הרע, אז אם ככה למה היה את הסיפור של בת-שבע, אומרת הגמרא כדי ללמד תשובה ליחיד, שאם אדם ח"ו נפל בחטא והוא יחשוב, 'מה אעשה נפילתי בחטא, אולי נסגרה הדלת בעדי', אומרים לו: 'כלך אצל דוד, שעשה תשובה, והקב"ה קיבל את התשובה שלו, וא"כ דוד הורה דרך תשובה ליחיד.

רואים כאן ויכוח, לפי יוסף הגאולה תבוא ע"י צדיקים גמורים, כי יוסף הוא צדיק גמור שלא טעם טעם חטא מעולם, ואילו יהודה טוען, הגאולה תבוא ע"י בעלי תשובה, שמתגברים יום-יום על היצר הרע שלהם, נכון שהם לפעמים נופלים וקמים, מה לעשות וירידות עליות, אבל בסך הכל הם עובדים קשה על עצמם ומתקדמים, והם אלה שיביאו את התשובה. ומיושב דברי המדרש עם הזוהר, כי העסק שלהם במחלוקת, עברו לשון כעס, אבל המחלוקת שלהם היא על הגאולה, רק שהזוהר שזה תורה של משיח מוסיף שאלו ואלו דברי אלוקים חיים, ואומר "הנה המלכים נועדו עברו יחדיו", כלומר דווקא ע"י יחדיו – אז "עובר על פשע לשארית", דווקא ע"י החיבור של יהודה ויוסף רק ע"י זה תבוא הגאולה, כי צריכים גם צדיקים גמורים כמו רבנו הקדוש, וצריכים גם כן בעלי תשובה כמונו, שאנחנו צריכים לחזור בתשובה, והגאולה ע"י שניהם יחדיו. והנביא יחזקאל בהפטרה אומר שלוקחים את העץ של יוסף ואת העץ של יהודה – והיו לאחדים בידך, אם הצדיקים הגמורים רוצים להיות לבד, הם לא יוכלו להביא את הגאולה, ואם הבעלי תשובה רוצים להיות לבד, גם כן הם לא יביאו את הגאולה, ולכן מחברים את משיח בן יוסף ואת משיח בן דוד ביחד, ז"א את הצדיק הגמור עם הבעל תשובה, ורק ע"י זה תבוא הגאולה. וברוך השם זה מתחזק היום, אתה רואה במעגל אחד אנשים צדיקים ואיתם יחד בעלי תשובה שרוקדים ביחד ושמים, ומתפללים ולומדים.

שמשון שהוא המשיח משבט דן - הוא המחבר בין יהודה ליוסף

במוצאי שבת אמרנו חידוש יפה (בסיפורי מעשיות), שהוא קשור לעניין של פרשת השבוע. אנחנו כל הזמן רגילים לדבר על שני

בבחינת אדם הראשון קודם החטא, ובאו כבר לתקן גם את חטא אדם הראשון, ולכן נכנסו שתויי יין למקדש, שהרי חטא אדם הראשון שהוא שתה יין, 'עץ הדעת', כמו בא במדרש (בראשית רבה יט, ה), שחווה סחטה לו ענבים (שזה היה עץ הדעת) והשקתה אותו, וזה הסיפור של חטא עץ הדעת, ולכן נדב ואביהוא שהגיעו לקדושה כל כך עצומה, בחינת אדם הראשון קודם החטא, הם שתו את היין שפגם בו אדה"ר, כדי לעלות אותו לקדושה, ונכנסו לבית המקדש להקטיר קטורת כדי לעשות תיקון לחטא אדם הראשון.

אבל הטעות היתה, שאי אפשר להיות רק צדיק גמור ובלי בעל תשובה, כי הם חשבו, שאם אדם לא יתחתן הוא יכול להתיות תמיד קדוש, ואין לו בכלל את הבחינה של הירידה, שיש לאיש ואשה בשעת המצווה בהיתר. אבל באמת אין זה רצון ה', כי צריך להיות כל הזמן בחינות של ירידה צורך עליה, (רק שגם הירידה תהיה עדיין בקדושה, ולא ח"ו בנדנד עבירה). בנישואים של בעל ואשה יש את הבחינה של הירידה, וכלשון הגמ' (יבמות סג): "נחית דרגא נסיב איתתא", כלומר כשאדם נושא אשה יש לו את הבחינה של הירידה הזאת, וזו ירידה צורך עליה. אבל נדב ואביהוא שלא הייתה להם את הירידה הזאת של הנישואים עם אשה, כי הם לא התחתנו, הם לא הבינו במדרגתם מה צריך יום כיפור, הרי יום כיפור בא בשביל כפרה על עוון, ואנחנו לא בעניין הזה, כי הם היו צדיקים גמורים ושלמים לגמרי, ואם כן למה שאבינו אהרן הכהן הגדול יעשה את הקטרת הקטורת רק ביום כיפור, אנחנו יכולים לעשות זאת עכשיו בראש חודש ניסן, ולהיכנס לקודש הקודשים ולהקטיר קטורת, והנקודה שנדב ואביהוא לא מבינים את הסיפור של יום כיפור, כי הם צדיקים גמורים. אבל השם יתברך רוצה פה בעולם הזה שאנחנו נקדש את החומר, נרד ונעלה לא ח"ו עבירה, אלא ירידה כזו כמו בנישואין. וכן בכל ענייני גשמיים העולם, כי האדם צריך לישון, ושינה זה ירידה זה מוחין דקטנות. האדם צריך לאכול, והרי ברגע שאוכל דומה קצת לבהמה עם תאוות אכילה. האדם חי עם אשתו, זיווג זה גם כן איזה ירידה, אך השם יתברך רוצה את הדבר הזה שאדם יירד ויעלה, רק שהכל יהיה בקדושה, גם בירידה יהיה עדיין בקדושה, יש הלכות מה אוכלים שהכל יהיה כשר, יש הלכות איך אוכלים, יש הלכות בכל דבר ודבר, גם בירידה של השינה, "בידך אפקיד רוחי", לפני השינה עושים הכנה וקורא קריאת שמע על המיטה, אבל אחרי הכול זה עניין של "ירידה לצורך עליה".

ההבדל בין נדב לבין הגלגל שהוא ה'תיקון' שלו - שמשון

כשאנחנו מדברים על נדב שהוא צדיק גמור לחלוטין, עד כדי כך שהוא לא מתחתן, הוא אומר שאין בבנות ישראל אשה הראויה לו, לעומת זאת שמשון בא עושה את ההיפך ממנו, כתוב (שופטים פרק יד) "וַיֵּגֵד לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ ... אִשָּׁה רְאִיתִי בְּתַמְנָתָה מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים וְעַתָּה קָחוּ אוֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה", ואביו ואמו התנגדו: "הֲאֵינְךָ בְּבָנוֹת אֲחִיךָ וּבְכָל עַמִּי אִשָּׁה כִּי אַתָּה הוֹלֵךְ לְקַחֲתָ אִשָּׁה מִפְּלִשְׁתִּים הָעֲרָלִים... וְאָבִיו וְאִמּוֹ לֹא יָדְעוּ כִּי מֵה' הִיא, כִּי תִאָּנֶה הוּא מִבְּקֵשׁ מִפְּלִשְׁתִּים", שמשון היה נביא, הייתה לו הוראת שעה מה' שהוא צריך לקחת אישה מפלשתים, דבר שהוא

לא הולך טוב, אז אומר עליו הס"מ - "זה שלי" - כי חוסר בשלום בית, זה פגם הברית, זו משוואה בדוקה.

היפך 'שלום בית' זה חס ושלום פגם הברית ושאר עבירות

כל מי שב"ה נשוי הרבה שנים יש לו התמודדויות בשלום בית, ואם אדם ישים לב מתי ה'נפילות' שלו היו, זה הולך בד בבד כשהשלום בית לא בסדר, כשהשלום בית טוב אתה גם כן לא נופל, ולא רק על פגם הברית (ששם בוודאי זה כמו משוואה שכשהשלום בית לא בסדר יש פגם הברית, וכן כשיש פגם ברית גם השלום בית לא טוב, זה אחד שתלוי בשני) אלא גם בשאר עבירות, רבנו אומר את זה במפורש, אבל גם כל אחד יכול לראות את זה מהניסיון שלו. ובאמת צריך להילחם על השלום, שיהיה שלום בית כמו שצריך, וכשיש שלום בית, וכשיש קשר בין האיש לאשה אהבה אמיתית, השכינה שורה בבית הזה (סוטה יג), ואז גם לא נופלים בחטאים, יש קדושה בבית והכל טוב. ובהמשך בשיחה רס"ד רבנו בא ומסביר שמאוד צריך לייקר את הנשים כי הן סובלות הרבה, את צער העיבור צער הלידה צער הגידול (כל הקללות שהתקללה חוה), והיא סובלת הרבה מאוד בגידול הילדים, ובפרט בדורות שעברו שמי שהיה מגדל את הילדים זו הייתה האשה, כי הגבר היה כל הזמן טרוד בפרנסה. ולכן על האשה צריך לרחם עליה הרבה ולאהוב אותה. באמת אהבה באה גם ע"י רחמנות, אתה רואה שקשה לאשה, היא מבשלת, מכבסת, מגהצת, מנקה, מגדלת את הילדים, טורחת בשבילך בלי סוף, אז בוודאי מגיע לה כבוד, מגיע לה אהבה.

נחזור לענין נדב ואביהוא אמרו, אשה זה כנגד יצר הרע, ואנחנו לא בסיפור של היצר הרע, כי הם היו קדושי עליון כל כך עד שהם אמרו שהם לא צריכים אשה, עד שאמרו: שאין בבנות ישראל אישה הראויה לנו, זאת אומרת אשה שתהיה לי רק בבחינת עזר לעניין רוחניות, ובלי שתוריד אותי לשום גשמיות, ולכן הם לא מצאו שידוך כזה בבנות ישראל, ונשארו רווקים. ומובא בזהר ובמדרש, שמה שקרה בסוף כשהם נכנסו להקטיר קטורת זרה, ומתו, והסיבה לכך אומר הזוהר: "בגין דלא איתנסבון" - בגלל שהם לא התחתנו, כי אם הם היו מתחתנים הם לא היו מגיעים להקטיר קטורת זרה. ומה ההסבר בזה? הם ראו שלפי הקדושה שלהם לא צריך להיות הקטורת לפני ולפנים דווקא ביום כיפור, ולא צריך להיות דווקא כהן גדול, אלא גם אנשים כמונו יכולים להיכנס לבית המקדש לקודש הקודשים, ולעשות את העבודה הזאת, כי הם מעל המקום ומעל הזמן. אבל אם הם היו מתחתנים, הם היו רואים שיש גם בחינה של ירידה בעבודת ה', ויש גם צורך של יום כיפור.

נדב ואביהוא רצו לתקן את חטא אדם הראשון

נסביר את זה יותר לעומק: יש מושג שרבנו הקדוש ורבי נתן פיתחו אותו מאוד, הנקודה של 'ריבוי אור', וגם צדיק גמור שהוא יותר מדי צדיק לגמרי, ולא מעורה בין הבריות בכלל, אז ח"ו הוא יכול מרוב הצדקות שלו להגיע לידי מכשול, וזה הסיפור של נדב ואביהוא, הם הגיעו למדרגה כזאת של צדקות עד שהם היו

כל ההקדמה הנפלאה הזאת שאמרנו עכשיו כדי להבין שיחה עמוקה של רבנו הקדוש בספר 'חיי מוהר"ן' (שיחה תר"י), ובישיחה הזאת נבוא לאיזה עומק בעניין שני המשיחים, המשיח שהוא הצדיק הגמור, והמשיח שהוא הבעל תשובה. ואומר רבי נתן: "שְׁמַעְתִּי, פֶּעַם אַחַת אָמַר רַבְּנוּ ז"ל לְהֵרֵב יוֹדֵל (חֲתָן הָרֵב לִיבֵל מִטְּרָאָסְטִינָן) – שְׁהֵי מְקַרֵּב לְהֵרֵב הַצְּדִיק הָרֵב פִּינְחָס מְקַאֲרִיץ".

סיפורים על ר' יודל התלמיד של רבינו

קודם שנמשיך נספר קצת מגדולתו של רבי יודל, שהוא היה אחד התלמידים של רבנו שהיה יותר מבוגר מרבינו ב-14 שנים, והוא התקרב לרבנו כשכבר היה אדמו"ר ומקובל גדול. היה גר בדאשיב, ואחר כך כשהכיר רבנו הקדוש הוא החליט לעזוב את כתר האדמו"ר, וממש התבטל לרבנו, ורבנו נהג איתו מאוד מאוד בחכמה בעניין הזה איך לקרב אותו, וגם העמיד אותו בניסיונות קצת קשים. מסופר על אחד הנסיונות הקשים שרבנו עשה לרבי יודל, רבינו פעם למד עם התלמידים גמרא, ורבנו אמר פשוט באיזה תוספות, ורבי יודל אמר פשוט אחר, והם התווכחו הרבה ורב יודל. אז רבנו אמר לר' יודל שאם אני אוכיח לך הוכחה גמורה שהפשוט בתוספות כמו שאני אומר, אתה תסכים לקבל 'שמיץ' (מלקות באידיש) ולמרות שר' יודל היה יותר מבוגר מרבנו, בכל זאת ר' יודל אמר: 'כן אני מסכים. ורבנו הסביר לו עוד פעם לאט-לאט עד שהוא הבין טוב ואמר: 'רבנו אתה צודק' ואז רבינו אמר: "עכשיו אתה צריך לקבל מלקות" (תיכף נבין למה היה דבר תמוה כזה), וכך היה. ובאמצע המלקות ר' יודל חלשה דעתו מאוד, וחשב: 'אני הייתי אדמו"ר ועכשיו אני מקבל מלקות בציווי אדמו"ר שהוא הרבה יותר צעיר ממני?!... ולאחר כמה זמן הוא חזר לבית שלו וסיפרו לו שהבת שלו הייתה מאוד חולה, ועשו כל מיני פעולות כדי לרפאות אותה, ובסוף ב"ה התרפאה, ומה שנשאר זה שרק האצבע הקטנה של הזרת נשארה משותקת. ור' יודל הבין שיש קשר בין המלקות שהוא קיבל לבין זה שהבת שלו נרפאה, שלקח את הייסורים ואת המיתה ממנה. וחזר ר' יודל אל רבנו וסיפר לו את הסיפור, אמר לו רבנו: "מה אתה חושב שאני רוצה להרביץ לך?... ע"י ייסורים שאתה עברת הצלת את הבת שלך ממוות לחיים... רק מה, אם לא היית מהרהר אחרי זה והצטערת על המלקות שקיבלת, גם האצבע הקטנה שלה הייתה בריאה לגמרי... לכן צריך לדעת שאת הצדיקים הגמורים אין לנו סיכוי להבין, גם את נדב אנחנו לא מבינים, אין לנו ההשגה בצדיקים. ולכן אומרת לנו התורה: "לא תסור מכל הדבר אשר יגידו לך ימין או שמאל", אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ושמאל שהוא ימין, התורה מכירה אותנו, ואומרת לנו: כשאתה תשמע את הצדיק, הרי 99% שעל מה שהוא אומר ימין, אתה תבין שזה צריך להיות שמאל, ועל מה שהוא אומר שזה השמאל אתה תבין שצריך להיות ימין, כי מה לעשות איפה אתה ואיפה הצדיק, לכן אומרת לך התורה, שמהתחלה מה שהוא אומר לך תשמע, ואפילו אמר לך על שמאל שהוא ימין תשמע, כי אין לנו סיכוי בכלל להבין את הצדיק. פה עשו חסד עם ר' יודל שבסוף הוא הבין למה הוא קיבל מלקות, ובאמת ר' יודל באמת התבטל לרבנו בביטול הכי

אסור כמוכן, ומסביר האר"י ז"ל שזה ההיפך מנדב, שלא נשא בכלל אישה, כי לא מצא אישה בבנות ישראל, ושמשון גם כן כביכול לא מוצא מבנות ישראל, ולוקח אישה מפלישתים.

עוד הברדל, נדב נכנס שתוי יין למקדש, ומה שמשון היה? "נזיר אלוקים", לא שותה יין כל ימיו, כי בא לתקן את נדב. עוד דבר, כתוב במדרש שנדב ואביהו נכנסו פרועי ראש למשכן כלומר שהיה להם שערות ארוכות, כתוב בתורה שהכהנים הם צריכים להסתפר לפחות אחת ל-30 יום. (כהן גדול אחד לשבוע, מלך מסתפר כל יום). ומה עושה שמשון, אדרבה הוא מתקן את העניין של השיער הארוך (היפך הכהן שצריך לספר את שעריו) בזה שהוא נזיר אלוקים, שכל הזמן עם שערות ארוכות. ולכן דווקא שמשון מתקן את נדב, ע"י מה שהוא עושה להיפך.

נמצא שמשון הוא גלגול נדב, הם נשמה אחת, נדב הוא צדיק גמור, ושמשון הוא הבעל תשובה. שמשון נענש להיות טוחן בבית האסורים ובגמרא (סוטה דף י). כתוב דבר נוראי, שמשון סבל ממנו מאוד, שכל אחד מהפלישתים הביא את אשתו לשמשון כדי שתתעבר ממנו, כדי שיהיה להם ילדים גיבורים, (הראש הפלשתי, ראש של זנות) ומזה מאוד נטמא שמשון. ושמשון עושה תשובה ומתפלל להקב"ה, ואומר: "זְכַרְנִי נָא וְחַזְקֵנִי נָא אֶךְ הַפֶּעַם הַזֶּה הָאֱלֹקִים וְאֶנְקְמָה נִקְם אֶחַת מִשְׁתֵּי עֵינַי מִפְּלִשְׁתִּים", ולופת את העמודים שעליהם נכון הבית, ואמר את המשפט המפורסם "תמות נפשי עם פלשתים", ומפיל את הבניין הענק שהיה שם כ-3000 איש ואישה שרואים בשחוק שמשון, וכתוב: "וַיְהִי הַיָּמִים אֲשֶׁר הָמִית בְּמוֹתוֹ רַבִּים מֵאֲשֶׁר הָמִית בְּחַיָּוִי". שמשון מתפלל לה' ועושה תשובה, והקב"ה מקבל את תשובתו.

וזהו שאמרנו שמשון שנקרא "בדן" גלגול נדב יש חיבור של שני המשיחים יחד, כי מצד אחד הוא בחינת נדב שהוא הצדיק הגמור, והצדיק הגמור היה צריך לבוא בגלגול של בחינת 'בעל תשובה' שזה שמשון, ודווקא על ידי החיבור שיש בין נשמת נדב לשמשון, הוא יכול לעשות את החיבור בין שני המשיחים.

כתוב "יהי דן נחש עלי דרך", שמשון נקרא 'נחש', ידוע ש'נחש' בגימטריה 'משיח', (הכוונה לנחש הקדושה שהוא יסוד דקטנות) ודורשים 'נחש בריח', בריח זה דבר שמחבר את הדלת עם הקיר. וכן ה'נחש' האמור 'בדן' שהוא שמשון, הוא מחבר את משיח בן דוד ומשיח בן יוסף, כי הוא מורכב מנשמת נדב הצדיק גמור, ושמשון עצמו שהוא בחינת ה'בעל תשובה', וכך הוא עושה את החיבור בין משיח בן יוסף שהוא בחינת הצדיק הגמור, לבין משיח בן דוד שהוא הבחינה של ה'בעל תשובה', ורק ע"י החיבור שנעשה ביניהם, רק ע"י זה יש לנו את האפשרות להביא את משיח צדקנו. כי שמשון יש בו את שתי הבחינות והענין הזה הוא נפקא מינה למעשה, כי רק על ידי חיבור שני המשיחים תבוא הגאולה, כמבואר בהפטרדה, שצריך לחבר את משיח בן יוסף עם משיח בן דוד, והחיבור הזה מתחיל על ידינו, ע"י שאנחנו נתחבר בעם ישראל, בחינת הבעלי תשובה משיח בן דוד, ובחינת הצדיקים הגמורים משיח בן יוסף.

הגמרא בסנהדרין (דף צא.) מספרת, שהגוף והנשמה רוצים לפטור את עצמם מן הדין. הגוף אומר: 'רבש"ע, מאז שלקחת לי את הנשמה, אני מוטל בקבר, ולא עשיתי אפילו עבירה אחת, וזו ראייה שאני לא אשם בעבירות כי בלי הנשמה אני כלום. והנשמה אומרת: הקב"ה, גם אני מאז שנפרדת מהגוף, עליתי למעלה לא עשיתי עבירה בכלל, והגוף אשם. מה עושה הקב"ה? מטיל את הנשמה בתוך הגוף ודן אותם כאחד. הרי כתוב בגמרא ברכות (דף יח): "קשה רימה למת כמחט בבשר החי", ומה הפשט בזה, וכי המת יכול להרגיש דקירת מחט? אבל לפי הגמרא בסנהדרין זה מיושב היטב, אנחנו יודעים שיש לנפטר 'הבלא דגרמי', שזה החיבור בין הגוף של הנשמה שעושה ה' כדי לדון אותם, ויורד 'הבלא דגרמי' שזו בחינת הנשמה לקבר, ואלו הם הדינים הקשים של חיבוט הקבר, הרימה והתולעה, כי בקבר זה גוף ונשמה ביחד שהקב"ה מחבר אותם, ומתכפרים ביחד. יש לכם טענה שאף אחד לא היה חוטא בלי השני? – אז תתכפרו ביחד...

אומר רבי פנחס, כשאנחנו אומרים 'אשמנו' אנחנו לוקחים את הקב"ה כביכול שותף, ואומרים לקב"ה: וכי אני יכול מעצמי להווי יד, או לעשות כל פעולה, בלי שאתה נותן לי כוח? והרי כתוב (תולין ט): "אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא א"כ מכריזים עליו מלמעלה", כל תנועה ותנועה שלי זה אתה הקב"ה.

ואחרי חידוש הזה בא רבנו ז"ל ואומר, אני גם כן מפרש כך, ונותן הסכמה לחידוש הזה, ואומר לר' יודיל: "אני גם כן מפרש כך 'ויגש אליו יהודה' (בראשית מד, יח), כַּאֲשֶׁר אִישׁ יִשְׂרָאֵל נִגַּשׁ לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַקֵּשׁ מַחִילָה עַל עוֹנוֹתָיו – וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי – רְצוֹנוֹ לֹמַר בְּחֶדְוִי בִּי, בְּאֵם שֶׁנִּשְׁלַתְּ אֶת כַּחַשְׁלֶךָ מִמֶּנִּי לֹא יְכַלְתִּי לְחַטֵּא. (כניל) וַיִּדְמָה הָאָדָם בְּנַפְשׁוֹ שֶׁהוּא פוֹטֵר אֶת עַצְמוֹ בְּטַעֲנָה זו. (כלומר אל תחשוב לפטור את עצמך מן הדין בטענה הזו שאתה אומר לקב"ה שנתת לי כוח לעשות עבירות). על זה הוא אומר, "ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני" – הנני מדבר דברי כדי שתבוא תפילתי באזניך, אבל – אל יחר אפך בעבדך" – כי ידעתי אשר אני החיבב עכ"ל.

רבנו אומר לר' יודיל על החידוש שאמר בשם רבי פנחס מקאריץ, גם אני מפרש כך את הפסוק של הפרשה שלנו "ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני וכו'" – כאשר איש ישראל ניגש להשם יתברך לבקש מחילה על עוונותיו, זה – "ויגש אליו יהודה", מה זה ההגשה? כתוב מפורש שיהודה ניגש גם כן לתפילה, (וגם ניגש לפיוס וניגש גם להילחם), ואם כן הוא ניגש להתפלל, וזהו: "ויגש אליו יהודה" – היהודי מבקש מחילה, "ויאמר בי אדוני" – כלומר אני עשיתי הרבה חטאים, אבל – 'בי אדוני' (אשמנו שנינו ביחד וכניל) כלומר שהכח שלך ה' איתי היה גם בזמן העברות, ואם היית לוקח ממני את הכח שלא אוכל לעשות את העבירה, לא יכולתי לחטוא. ורבנו ממשיך: (וזה העיקר) "וידמה האדם בנפשו שהוא פוטר את עצמו בטענה הזו"? לכן מיד אומר "ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני", הנני מדבר דברי רק כדי שתבוא תפילתי באזניך אבל "אל יחר אפך בעבדך", כי ידעתי אשר אני החיבב". ותמוה כי כאן רבנו הופך את הקערה על פיה, זאת אומרת נכון שאני מתחיל להתוודות ואומר: 'אשמנו' 'בגדנו' וכו', ואני אומר 'בי

גמור, הפרס שהוא קיבל מרבנו, רבינו מסר לו את הכוח של המופתים', אחרי פטירת רבנו כשהיה צריך איזה 'מופת', אז היו הולכים לרבי יודיל, וכן כשהיו צריכים לשאול שאלה את רבנו, היו שולחים את רבי יודיל לדבר עם רבנו.

מסופר בעניין זה, שכשרבי נתן רצה לשדך את בתו, הוא ביקש לשדך אותה עם התלמיד הכי טוב שלו רבי אפרים (הבן של רבי נפתלי חברו הטוב של רבי נתן) רבי אפרים מאוד היה מבוטל דווקא לרבי נתן, יותר אפילו מאשר לאבא שלו, רבי נפתלי. (ובאמת רואים את זה בספרים שלו, הוא כתב ספר כדוגמת ה'ליקוטי הלכות' וקרא לו 'ליקוטי אבן, אבן זה ר' אפרים בן נפתלי. וגם עשה ספר תפילות על ה'ליקוטי הלכות' של רבי נתן ובסגנון ה'ליקוטי תפילות' של ר' נתן שנקרא 'תפילות הבוקר'. אמנם הוא לא הספיק הרבה, וכתב רק מהל' השכמת הבוקר עד הל' ציצית, בספר 'כתבי אנשי שלומנו' יש את 'תפילות הבוקר'). רבי אפרים היה גאון עצום, ואמרו מה יותר טוב מלשדך את הבת של רבי נתן עם רבי אפרים תלמידו, אבל מה לעשות, לא עושים דבר בלי לשאול את רבנו, אבל איך נשאל את רבנו, והוא כבר נפטר? אז שלחו את רבי יודיל לאומן לציון של רבנו, והוא היה מדבר עם רבנו, והיה שומע את הקול של רבנו מדבר איתו ממש כמו בחיים חיותו, זה הכוח העצום של ר' יודיל. ושאל רבי יודיל את רבנו מה הוא אומר על השידוך הנפלא הזה? ורבנו עונה לו: "עד שיש לי שני תלמידים שאוהבים כל כך אחד את השני, אתם רוצים לעשות פירוד ביניהם?!"... לא יאומן כי יסופר, הרבי אומר אם הם היו מתחתנים כנראה היה שם איזה בעיות של שלום בית, והיה נגרם מחלוקת בין רבי נפתלי לרבי נתן, ולכן לא קם השידוך הזה. זה היה ר' יודיל תלמיד רבנו, ממש קודש קודשים. לפני שר' יודיל התקרב לרבנו היה לו רב רבי פנחס מקאריץ (תלמידו של הבעל שם טוב הקדוש) (אחר כך הוא גם כן למד אצל ה'מגיד' רבי דב בר ממעורין).

מדוע אומרים אשמנו בגדנו בלשון רבים, הרי מתוודה על עצמו ויאמר בלשון יחיד

ונמשיך את השיחה שהתחלנו לומר מהשיחה ביחיי מוהר"ן הנ"ל, "פעם אחת אמר רבנו ז"ל להרב יודיל (תלמידו), שהיה מקרב להרב הצדיק הרב פינחס מקאריץ: 'הגידו לי דבר מהרב הצדיק הרב פינחס מקאריץ ז"ל, (רבנו מאוד החויק מרבי פנחס מקאריץ, והוא אמר עליו שהיה תקופה שהוא היה יחד בדרא, ז"א שהוא היה הכי גדול בדור, ורבנו ביקש מרבי יודיל, תגיד לי איזה חידוש תורה מהרביה שלך ר' פנחס מקאריץ) אמר לו (ר' יודיל) כך אמר הרב פינחס הנ"ל: 'אנו אומרים 'אשמנו בגדנו גזלנו' – בלשון רבים, כי הרי צריכים לומר (בלשון יחיד) 'אשמתני' 'בגדתי' 'גזלתי' וכו' ? (אלא התשובה היא ש...) רק אנו אומרים כביכול בלשון טענה להשם יתברך: 'אשמנו' – כלומר ש – אם שלא נתת לנו כח ורשות, לא היינו יכולין לחטא". פירושו: השאלה, למה אני אומר 'אשמנו', הרי אני מדבר על עצמי, ומה הסיבה שזה כתוב בלשון רבים, ולא בלשון יחיד? רבי פנחס מתרץ תירוץ מבהיל, (אך מתאים מאוד לנשמה הקדושה והנוראה של רבי פנחס מקאריץ), זה ממש 'תורה' שלו, ואמר: שאנו אומרים כביכול בלשון טענה להשם יתברך, 'אשמנו' – (כלומר אני ואתה) כי אם לא היית נותן לנו כוח ורשות לעשות כך, לא היינו יכולים לחטוא כלל, ולכן אתה אומר: 'אשמנו' – כביכול אני ואתה ביחד.

החטא, וכשהם עושים תשובה וצועקים "איה מקום כבודו להעריצו", הם לוקחים איתם את ניצוצות הקדושה שנמצאים שם ומחזירים אותם לקדושה.

עכשיו הכל מיושב היטב, 'אשמנו, בגדנו גזלנו, באמיתות כל מה שחטאתי זה בבחירה שלי ואני לא בסדר, אבל עם זה גם משותף את הכוח של הקב"ה איתי, וכך יש לי את הכוח לעשות את תשובה, כי אני יודע שעכשיו שאני עושה תשובה, אני מברר את הניצוצות הקדושה שנפלו במקומות המטונפים, שאת זה אפילו צדיקים גמורים לא יכולים לעשות, ונמצא למפרע שיש גם בחטא רצון נסתר של ה', ולכן אני אומר בלשון רבים 'אשמנו בגדנו'. אבל לא שדבר זה שיפתור אותי מן הדין. ולכן דבר ראשון ידבר נא עבדך דבר באוזני אדוני" – שאני ואדוני כביכול חטאנו יחד (אשמנו לשון רבים). אבל באמת אני יודע שאני הפושע, ואני החוטא, ואני לא בסדר, ולכן אני אומר: "אל יחר אַפְּךָ בְּעַבְדְּךָ" – כי יְדַעְתִּי אֲשֶׁר אֲנִי הַחַיִּיב" וזה השלב השני.

ובקצרה: השלב הראשון כדי שלא אתייאש מתשובה, כדי שאדע שעם תשובה מאהבה זדונות נהפכות לזדונות, אני אומר 'אשמנו' בלשון רבים, משתף את הקב"ה איתי, וכך אני מתחיל את התשובה, בידעה שגם בחטא יש רצון נסתר של ה'. אבל מיד אני צריך להגיע לשלב השני, לקבל על עצמי את כל האחריות, ואומר אני יודע שאני ורק אני החייב. צריך ראש גדול להבין את שני ההפכים האלה, אבל זה כדאי מאוד, זה מאוד עוזר בתשובה.

אמרנו בתחילת השיעור, איך מביאים משיח? רק על ידי ע"י החיבור בין צדיק גמור לבין בעל תשובה, שהרי את העבודה של צדיק גמור אף אחד מהבעלי תשובה לא יכול לעשות, כי אף ש'במקום שבעלי תשובה עומדים אפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד', אבל תכל'ס את העבודה של הצדיקים הגמורים את הספרים הקדושים של הצדיקים, את התורות של רבנו, ולהמתיק את הדינים ולהמליץ יושר על עם ישראל – את זה רק צדיק גמור יכול לעשות, לכן חייבים את הצדיקים הגמורים, אבל חייבים גם את הבעלי תשובה, כי בלעדיהם אין מי שירד למקום הטינופת וימשוך משם את ניצוצות הקדושה, ולא יהיה לנו את משיח בן דוד, כי לא מספיק רק משיח בן יוסף, כי הרי ח"ו משיח בן יוסף לבד הוא עתיד להיהרג, ורק ע"י שהוא מתחבר עם משיח בן דוד, "חיים שאל ממך נתת לו אורך ימים", (כמבואר בגמ' בסוכה נב.). הגאולה נעשית רק ע"י החיבור של הצדיק הגמור עם הבעל תשובה. אם כן יוצא שהכל מקושר עם שיחתו של רבנו, לא רק לעניין איך מביאים משיח צדקנו, אלא גם למעשה בעבודת השם כל יום ויום, דהיינו איך זוכים לעשות תשובה מאהבה. דהיינו מתחילים באשמנו בלשון רבים, ומיד ממשיכים עם לקיחת כל האחריות, שאני חטאתי, עויתתי, ופשעתי, כי זו האמת. וכשזוכה לעשות תשובה מאהבה, אני זוכה להעלות את הניצוצות קדושה שהיה במקום החטא, וזדונות נהפכים לזכויות, ה' יזכנו אמן.

אדוני – היינו אלמלא שנתת לי את הכוח לא הייתי חוטא, אלא שאני מיד בא ואומר: "דבר נא עבדיך דבר באוזני אדוני", כל מה שאני אומר את הדבר הזה, זה רק בשביל שתקבל את התפילה שלי, לבקש את סליחתך, אבל באמת אני יודע שאני החייב, ואני החוטא, אני יודע את הדבר הזה. ולא מובן, כי מצד אחד אני אומר 'אשמנו', ואני מערב את הקב"ה איתי, ומצד שני אני אומר שאני החייב, מה רבנו מתכוון בדבר הזה? צריך לדעת שזהו מה שאנחנו מדברים על החיבור של שני המשיחים משיח בן דוד ומשיח בן יוסף ביחד, וכמו שאמרנו בשם הזהרה שהבאנו, שרק ע"י החיבור של שניהם ביחד רק כך אפשר לעשות תשובה ולהביא את הגאולה השלמה.

נסביר את הדבר העמוק הזה בנפש האדם בשביל עבודת השם שלנו. והנקודה היא שרבנו מאוד עובד איתנו על דבר אחד מאוד חשוב, ואפילו זו הצוואה של רבינו, "רבנו שאג בקול גדול – אין שום ייאוש בעולם כלל", ואחת הסיבות שאנחנו נראים כמו שאנחנו נראים, ואנחנו לא כל כך מתקדמים ועולים ברוחניות, כי אנחנו מיואשים מעצמנו, אנחנו מיואשים מהמצב שלנו, ולא מאמינים שאנחנו נצליח להתרומם ולהתעלות ולעשות תשובה. ולכן כשהאדם בא להתוודות על החטאים, הוא חושב איך אני יכול להתוודות, אני באמת יודע שאני לא בסדר, איך הוידוי יעזור לי? ... ופה באה ההתחזקות, שצריך לדעת שאחרי שעשית את החטא, אחרי הכל, הכל נעשה בכוחו ורצונו הנסתר של הקב"ה. זאת אומרת לפני שעשיתי את החטא הבחירה היא ביד, ואני צריך מאוד מאוד להיזהר ולהישמר ולברוח מהחטא, אבל אחרי שחטאתי, אני אומר לקב"ה: 'אשמנו בגדנו' – שנינו יחד! זאת אומרת, שכל מה שהיה זה עם הכוח שלך, וכשאני אומר את הדבר הזה – אז אני יכול לעשות תשובה !!! ולמה? כי באמיתות לאחר מעשה בוודאי הכל נעשה בהשגחת הקב"ה, ולכן על זה אני יכול לעשות תשובה, שגם אחרי שעשיתי את החטא, יש בזה בוודאי רצון נסתר של הקב"ה. (חשוב לציין, שדבר זה אסור להקל בו ראש, כמו אותם הריקים שאומרים, אם עברת עבירה זה בסדר הקב"ה אוהב אותך, ואפילו הוא הפיל אותך למקום הזה, חלילה לחשוב כך ולהקל ראש בחטא תאוות נאות, שמרחיק את האדם מאוד מהשם יתברך, וצריך לדעת שלפני החטא יש בחירה אמיתית לאדם, ושם אדם לא יעשה תשובה הוא יתבע על כל מחשבה דיבור ומעשה שלא לכבוד הקב"ה, ומה שאנו אומרים זה באדם עובד השם שמתוודה באמת על חטאיו בכל יום לה' יתברך, שידע שגם על החטאים שעשה, היה רצון נסתר של הקב"ה, כי אחרי שעשה תשובה, אזי נמצא שהחטא קירב את האדם להשם יתברך, והתברר למפרע שאפי' החטא נעשה כסא לקדושה). כי יש את גמרא הידועה ביומא (דף פו:) שבתשובה מאהבה העוונות נהפכים לזכויות, זאת אומרת שאם כבר נפלתי בחטא ועשיתי תשובה מאהבה כמו שצריך, הזדון נהפך לזכות. ולכאורה למה הזדון נהפך לזכות? בגלל שכשאדם נופל ח"ו לעוון, הוא נפל למקום מטונף כ"כ, אבל מה לעשות, גם במקומות המטונפים יש יהלומים, יש בהם ניצוצות קדושה, וזה המקום שהצדיק הגמור לא יכול לרדת אף פעם למקומות מטונפים כאלה, ולא יכול להיכנס לתוך הטינופת, וא"כ מי כן יעשה את העבודה של בירור ניצוצות הקדושה שנמצאים בעמקי הקליפות אלו הבעלי לתשובה שהם כבר נפלו למקומות